

TERORIZMUS – ASYMETRICKÁ HROZBA

Ladislav Čeri – Pavel Nečas – René Nad*

RESUME

This article elaborates on the issue of Terrorism. Since terrorism is an asymmetric threat, the first part of this article elaborates on the issue of asymmetry. It introduces reader to various levels of asymmetry, typology of asymmetry, and asymmetrical threats. The second part is dedicated solely to terrorism. The third, and the final, part studies fight against terrorism in the Euro Atlantic region.

Key words: asymmetric warfare, asymmetry, terrorism

Všeobecná vojna - symetrický ozbrojený konflikt predstavuje najničivejší ozbrojený konflikt s fatálnymi dôsledkami presahujúcimi rámec aktérov konfliktu, nevypukne náhle, jej zahájeniu predchádza postupné stupňovanie napätia, začína aktom agresie zo strany iniciátora konfliktu, nevedie k uspokojivému riešeniu sporu pre obe strany, na jej konci je len víťaz a porazený, ktorý je donútený k zásadnej spoločenskej zmene podľa diktátu víťaza.

Asymetrický ozbrojený konflikt na druhej strane z vojenského hľadiska predstavuje odlišnosti v charaktere sekundárnych aktérov (armáda verzus ozbrojené skupiny), v mohutnosti bojového potenciálu, v spôsoboch vedenia bojovej činnosti vojenskej/ partizánske aktivity), v kultúre použitia ozbrojeného násillia (rešpekt/ ignorovanie Ženevských konvencií), v odhodlaní bojovať (limitovaná vôľa/ fanatizmus).

Novodobý historický vývoj chápania asymetrie je starý približne desať rokov a do koncepčných dokumentov USA sa napríklad dostal až po roku 1999. Prvá explicitná zmienka o asymetrii sa objavila v USA v roku 1995 v Joint Publication 1, Joint Warfare of the Armed Forces of the United States, ale jej

* Ing. Ladislav Čeri pôsobí ako analytik vo Vojenskej kancelárii prezidenta Slovenskej republiky, Bratislava, e-mail: ladislav.ceri@prezident.gov.sk

Doc. Ing. Pavel Nečas, PhD. pôsobí ako rektor Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši, e-mail: pavel.necas@aos.sk

kpt. Ing. René Nad* pôsobí na Ministerstve obrany Slovenskej republiky, Bratislava, e-mail: rene.nad@gmail.com

konceptia bola veľmi zjednodušená a významovo limitovaná. Doktrína definovala asymetrickú účasť ako zapojenie odlišných síl, predovšetkým vzdušných proti pozemným, vzdušných proti námorným a podobne. Národná vojenská stratégia z roku 1995 riešila tento problém oveľa širšie. Medzi asymetrické výzvy zaradila terorizmus, použitie alebo hrozbu použitia zbraní hromadného ničenia (ZHN) a informačnú bojovú činnosť. Vývoj prístupov k asymetrii sa dá dokumentovať nasledujúcimi konštatáciami: Kým dokument Joint Vision 2010 z roku 1995 sa o asymetrii vôbec nezmieňoval, Joint Vision 2020 z roku 2000 označil asymetrické prístupy za „*snáď najvážnejšie nebezpečenstvo pre USA v strednodobej budúcnosti*“ (Joint Vision 2020, 2000).

1 Asymetria

Asymetria je stav ideologickej, kultúrnej, technologickej alebo vojenskej nerovnováhy, ktorý nastane vtedy, ak existuje rozdiel medzi porovnateľnými silnými a slabými stránkami. Najkomplexnejšiu definíciu týkajúcu sa vojenských vzťahov a národnej bezpečnosti napísal **Steven Metz**, podľa ktorého „*asymetria znamená konať, organizovať a myslieť rozdielne než protivníci s cieľom maximalizovať vlastné prednosti, využiť protivníckove slabé stránky, prevziať iniciatívu alebo dosiahnuť väčšiu voľnosť konania*“ (Metz, 2007). Podľa neho môže byť asymetria politicko-strategická, vojensko-strategická, operačná alebo ich kombináciou.

Strategická asymetria môže byť pozitívna alebo negatívna. Pozitívna asymetria znamená využitie rozdielností vo svoj prospech. Napríklad čo najkvalitnejší výcvik technológii. Negatívna asymetria je taká, keď protivník môže zmeniť naše slabé stránky, resp. zraniteľnosť na svoju výhodu. Súčasné vojenské myslenie sa zameriava predovšetkým na negatívnu asymetriu. Táto strategická asymetria môže byť dlhodobou pripravovaná, alebo ako okamžitá reakcia. O strategickú asymetriu, ako ju najlepšie využiť alebo ovládať, sa medzi stratégmi len veľmi málo diskutuje. Protivníci v konflikte oveľa častejšie používajú to, čo majú a čo vedia používať (nástroje, metódy, formy, taktiky). Aj výsledky sú potom asymetrické a viac náhodné, než plánované.

Ďalej môže byť strategická asymetria s nízkou úrovňou rizika, alebo s vysokou úrovňou rizika. Asymetria vo vzájomnom vzťahu môže byť materiálna, alebo psychologická. Materiálna asymetrická prevaha často generuje psychologické prevahy. Vo svetovej histórii nájdeme štáty a ozbrojené sily, ktoré obzvlášť obratne ovládali psychologickú asymetriu. Psychologická

asymetria je lacnejšia než materiálna, ale je ju ťažšie udržať.

1.1 Úrovně asymetrie

Asymetria je najvšeobecnejšou formou na operačnej úrovni vojny. História bojových činností je plná asymetrie hlavne na operačnej úrovni. Vojsko-strategická asymetria je integrovaná vojenská asymetria založená na asymetrii používanej skôr ako doplnok symetrických metód. Politicko-strategická asymetria predstavuje použitie nevojenských prostriedkov na dosiahnutie vojenskej prevahy. Významnou asymetriou je informačná vojna, ktorá je výhodou predovšetkým pre „*informačne menej rozvinuté krajiny*“. Politicko-strategická asymetria pravdepodobne bude stále viac významnejšou, pretože informačná revolúcia a globalizácia prepojili svet stále tesnejšie a vystavujú štáty čoraz väčšiemu externému politickému tlaku.

1.2 Asymetrické ohrozenia

Asymetrické ohrozenia sú v súčasnosti veľmi často používaným pojmom. Podľa amerického teoretika **Colina Graya** je za asymetrické ohrozenia potrebné považovať také ohrozenia, ktoré sú vzhľadom na západnú politickú, strategickú a vojenskú kultúru neobvyklé. Základné znaky asymetrie podľa **Graya** sú niečo, čo je v našich očiach neobvyklé. Táto neštandardnosť spočíva v tom, že v minulosti neboli používané takéto nástroje boja, ako kľúčové nástroje na vedenie otvoreného boja, a týmto nezapadajú do nášho klasického pochopenia arzenálu schopností a plánov ohrozenia, ktoré vysoko ohrozujú OS a civilné obyvateľstvo (balistické rakety a ZHN) ohrozenia, na ktoré je ťažko odpovedať rovnakým spôsobom (terorizmus, ZHN), ohrozenia, na ktoré je vôbec ťažko odpovedať (nukleárny terorizmus, sabotáž), ohrozenia, ktoré dnes môžeme nazvať ako „nepoznanie nepoznaného“ (útok biologickými zbraňami veľkého rozsahu, vysokofrekvenčné elektromagnetické impulzy).

Americkí teoretici zaraďujú terorizmus, použitie zbraní hromadného ničenia, balistické rakety a rakety s plochou dráhou letu medzi asymetrické ohrozenia. Pravdepodobné charakteristiky asymetrických ohrození môžu byť neočakávanosť, nepredpovedateľnosť, nedajú sa presne špecifikovať, rýchlosť, zasiahne slabé miesto obeť, čo znamená, že využívajú naše vlastné nedostatky a z určitej časti je obeť nevedomým spolupracovníkom a paradoxne spoluurčuje ohrozenie.

Ďalšími asymetrickými ohrozeniami môžu byť ilegálne pašovanie zbraní, priemyselné havárie, živelné pohromy, náboženský alebo etnický extrémizmus a rivalita, nárast prílivu utečencov, nekontrolovaná migrácia, sociálne, ekonomické a politické nepokoje.

2 Terorizmus

Terorizmus ako spoločenský jav je v súčasnosti považovaný za potenciálne najväčšiu nevojenskú hrozbu, je hrozbou bezpečnosti štátov, ich občanov, majetku, demokratického zriadenia a prirodzeného rozvoja ľudskej spoločnosti. Je nástrojom násilného riešenia spoločenských záujmov a rozporov. Má veľa podôb a prejavov, ktoré sú ovplyvnené ekonomickými, politickými, náboženskými, historickými, sociálnymi, kultúrnymi a inými podmienkami. Terorizmus nie je problém novodobý. Veľmi často bolo a stále je zneužívané presvedčenie veriacich a náboženských fanatikov k rôznym teroristickým akciám. Terorizmus v spoločnosti môže vyvolať strach, paniku a zúfalstvo, ale v tomto prípade sa potvrdzuje to povestné, že „*každá minca má dve strany*“. Za určitých okolností, ak je obeť útoku vnímaná verejnosťou ako vinná z iných závažných skutkov a jej smrť je podávaná verejnosti ako odplata, môže útok vzbudiť medzi ľuďmi pocit úľavy. V extrémnom prípade sa niektorí jedinci začnú stotožňovať s teroristami a začnú v nich vidieť hrdinov, ktorí nasadzujú vlastné životy v boji so zlom. Tento extrém možno v súčasnosti pozorovať najmä v islamskom fundamentalistickom terorizme.

2.1 Typológia terorizmu

Terorizmus môžeme deliť podľa rôznych prístupov. Podľa politického programu na pravicový (má prvky nacionalizmu) a ľavicový (rôzne prejavy socializmu a komunizmu). Terorizmus revolučný s cieľom zvrhnúť vládu a nastoliť novú, terorizmus separatistický charakterizovaný úsilím o osamostatnenie, alebo pripojenie k inému štátu, terorizmus náboženský túžiaci po uznaní svojho náboženského presvedčenia, alebo vyhnania príslušníkov inej viery zo sporného územia. Terorizmus kriminálny, ktorý predstavujú teroristické akcie za účelom získania materiálnych výhod. Terorizmus patologický charakterizovaný teroristickými akciami za účelom psychického sebauspokojenia a terorizmus politický resp. ideologický.

2.2 Charakteristika terorizmu

Charakteristikou súčasného terorizmu je jeho globálny charakter. Tento terorizmus nie je dobre definovateľný a jeho požiadavky sú nejasné. Používa najrôznejšie formy prejavu sily, ktoré sú netradičné a ktoré vyžadujú aj netradičné prístupy na ich odrazenie zameraných skupín a hnutí s náboženským zameraním. Vyznačuje sa netypickou štrukturalizáciou a metódami práce, pôsobí v malých skupinách, ktoré sú ťažko čitateľné. Existuje v ňom ochota sebaobetovania a predovšetkým sa snaží sa nadobudnúť zbrane hromadného ničenia.

2.3 Ciele činnosti teroristických skupín

V priebehu historického vývoja svetového spoločenstva sa menil, vyvíjal aj terorizmus a s ním aj ciele jeho činnosti. Obdobie rokov 1989 až 2005 možno z hľadiska historického prehľadu nazvať novým terorizmom, ktorého nástup sa datuje na začiatok 90. rokov a je považovaný za štvrtú etapu, resp. vlnu novodobého terorizmu.

Ciele činnosti teroristických skupín sa vo všeobecnosti delia na hlavné, resp. pravé ciele a vedľajšie, resp. nepravé ciele. Pravým cieľom činnosti každej teroristickej skupiny je manipulácia a ovplyvňovanie verejnosti ako celku prostredníctvom médií. Verejnosť však možno rozdeliť do troch hlavných častí a to na časť, proti ktorej smeruje násilie uplatňované teroristickou skupinou, časť tvorenú sympatizantmi a podporovateľmi teroristov a časť, ktorú tvoria verejnosť nesympatizujúca s teroristami, ale ich ani neodsudzujúca. Nepravé ciele sa vyberajú z tej časti verejnosti, proti ktorej smeruje násilie teroristickej skupiny. Medzi nepravé ciele môžeme zaradiť fyzickú likvidáciu vytypovaných osôb (napr. vedúcich predstaviteľov vlády, štátnych úradníkov, mimovládnych aktivistov a predstaviteľov spoločenského života), ako aj ničenie významných a strategických objektov symbolizujúcich štát (napr. verejné a vládne budovy, školy, letiská, autobusové stanice, hromadné dopravné prostriedky, jadrové elektrárne a rôzne iné miesta).

Základné formy teroristických útokov predstavujú bombové útoky – bomby sú ľahko dostupné, dajú sa ľahko vyrobiť, sú umiestňované väčšinou v dopravných prostriedkoch, v záujmových objektoch a aktivované sú diaľkovo, alebo časovo, podpaľačstvo – populárna forma, lacná a jednoduchá, únosy dopravných prostriedkov – únosy lietadiel a áut, atentáty, prepádanie osôb a únosy osôb a branie rukojevníkov – slúžia na získanie výkupného alebo

splnenie určitých požiadaviek.

2.4 Globálny terorizmus

Globálny terorizmus môžeme tak ako aj globalizáciu charakterizovať ako celosvetový jav. Globalizácia má dve podoby. Na jednej strane odstraňuje colné bariéry a uľahčuje presun kapitálu, tovaru, informácií. Na druhej strane sa tento globálny priestor stáva terénom, v ktorom zúria boje o prežitie a boje o moc.

So slobodným obchodom sú spojené aj nepredvídané a neželané udalosti. Uvedomili sme si, že planéta sa nedá rozdeliť žiadnym múrom na dve hermeticky ohradené časti, t. j. bohatú a chudobnú. Reakciou na tieto zmeny sú ekonomické požiadavky a požiadavky na udržanie vlastných tradičných istôt, kultúrnej, ekonomickej a náboženskej identity.

Rovina kultúrna predstavuje nevyhnutnosť bojovať za uchovanie tradičných hodnôt a zvykov proti vlne západného sekularizmu (zosvetšovanie, oslobodenie verejného života od náboženského vplyvu). Ekonomická rovina predstavuje zneužitie nerovnomerného ekonomického vývoja, nábor do ozbrojeného boja. Náboženská rovina - súčasný džihád je vysvetľovaný ako nevyhnutná reakcia moslimského sveta na domnelý duchovný útlak zo Západu, obetovanie sa v záujme svojich bratov a sestier. Ide o oneskorenú vedľajšiu škodu studenej vojny, ďalej o vedľajšiu škodu vojny o Perzský záliv a tiež o vedľajší účinok ozbrojených konfliktov poslednej doby a dôsledky amerického embarga. Výzvou pre 21. storočie sa stala konfrontácia frustrovanej časti sveta s jeho navonok prosperujúcou časťou.

3 Boj proti terorizmu

Prvá medzinárodná konvencia upravujúca otázky terorizmu bola prijatá na pôde Spoločnosti národov v roku 1937. Riešila vydávanie teroristov a ich potrestanie. Boj s terorizmom sa uskutočňuje v troch základných oblastiach.

Právna úprava, t. j. klasifikácia jednotlivých podôb terorizmu ako trestnej činnosti, stanovenie trestov za prípravu a uskutočnenie teroristických akcií, prijímanie ďalších právnych noriem na štátnej či medzinárodnej úrovni, ktoré majú sťažiť, obmedziť a potlačiť pôsobenie terorizmu.

Používanie ozbrojených a iných represívnych orgánov štátnej moci pri reakcii na konkrétne prejavy, výsledky a dôsledky terorizmu - patrí sem najmä činnosť polície a spravodajských služieb, nasadzovanie armády do veľkých protiteroristických operácií.

Prevenencia terorizmu - môže mať užší rozsah, spočívajúci v právnych krokoch spojených s policajnými, prípadne spravodajskými opatreniami, ktoré majú rôznym spôsobom legálne zabrániť potencionálnemu terorizmu. Môže mať aj širší rozsah, spojený predovšetkým s politickými a sociálno-ekonomickými opatreniami, ktoré reagujú na zdroje, príčiny a podmienky terorizmu a smerujú k obmedzeniu, oslabeniu a odstráneniu ich pôsobenia.

Boj s terorizmom sa označuje aj ako protiterorizmus. Stretávame sa však aj s pomenovaniami antiterorizmus, protiteroristická politika, vojna s terorizmom atď. Jednou zo základných zásad boja s terorizmom je neustupovať požiadavkám teroristov.

3.1 Boj proti terorizmu v Euroatlantickom priestore

Európska únia (EÚ) sa v rámci boja proti terorizmu sústreďuje predovšetkým na obmedzenie prístupu teroristov k finančným a iným ekonomickým zdrojom a maximalizovanie kapacity v rámci orgánov EÚ členských štátov na zisťovanie, vyšetrovanie a stíhanie teroristov a prevenciu teroristických útokov. EÚ sa musí zamerať na akcie v rámci vonkajších vzťahov EÚ na prioritné tretie krajiny, kde je treba posilniť protiteroristické kapacity alebo záväzkov bojovať proti terorizmu.

Severoatlantická Aliancia (NATO) uprednostňuje v boji proti terorizmu vojenský prístup. Vojenská koncepcia NATO na obranu proti terorizmu definuje antiterorizmus (obrné opatrenia) ako opatrenia na zníženie zraniteľnosti jednotiek, jednotlivcov a majetku. Tie môžu obsahovať výmenu spravodajských informácií, štandardizované postupy NATO pre varovanie a obranu, pomoc pri vzdušnej a námornej ochrane, pomoc krajine, ktorá chce evakuovať svojich občanov alebo jednotky z oblasti zvýšeného teroristického ohrozenia.

V rámci protiteroristických opatrení – útočné vojenské aktivity vedené s cieľom znížiť spôsobilosti teroristov, zabraňuje teroristom usadzovať sa, cvičiť, plánovať, pripraviť sa a uskutočniť teroristické aktivity. V protiteroristických operáciách NATO môže byť vo vedúcom postavení, alebo v podpornom.

V rámci vojenskej spolupráce NATO musí zosúladiť vlastné postupy a úsilie s civilnými orgánmi členských krajín, aby bola zabezpečená maximálna efektívnosť v boji proti terorizmu. Vo väčšine krajín NATO sú civilné orgány (polícia, colné a imigračné orgány, ministerstvá financií a vnútra, spravodajské a bezpečnostné služby) primárne zodpovedné za riešenie problematiky boja

proti terorizmu a vojenské jednotky ich budú podporovať a operovať v tesnej súčinnosti s nimi.

3.2 Slovenská republika v boji proti terorizmu

Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky (BS SR) definuje terorizmus ako najnebezpečnejšiu hrozbu pre záujmy Slovenskej republiky (SR) a jej spojencov. Terorizmus predstavuje reálnu možnosť ohrozenia životných záujmov SR, predovšetkým ohrozenie života, zdravia a majetku občanov, vnútornej bezpečnosti štátu, rovnako môže narušiť dôležitú infraštruktúru štátu a tým aj jeho ekonomickú stabilitu. Rovnako predstavuje vážne hrozby pre záujmy spojencov, ich bezpečnosť a stabilitu, čo má vplyv aj na naše záujmy. Aj napriek skutočnosti, že SR v súčasnosti nie je primárnym cieľom hrozby terorizmu, vstupom SR do NATO a EÚ, jej aktívnou účasťou v protiteroristických aktivitách a operáciách bude sa pravdepodobnosť tejto hrozby pre SR priamo úmerne zvyšovať. SR predstavuje územie, ktoré by mohli využívať teroristické skupiny ako základňu na prípravu akcií proti iným štátom, na úkryt pred, alebo po uskutočnení teroristických akcií.

Kľúčovými subjektmi boja proti terorizmu v rámci SR sú Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej Prokuratúry SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. Ostatné subjekty garantujú tie oblasti boja proti terorizmu, v ktorých majú kľúčové postavenie.

Policajný zbor SR zodpovedá za preventívnu aj represívnu oblasť v boji proti terorizmu v podmienkach Slovenskej republiky, predovšetkým jeho špecializované útvary a orgány činné v trestnom konaní. Vykonáva operatívno-pátraciu činnosť na účely predchádzania, zamedzovania, odhaľovania a dokumentovania trestnej činnosti a zisťovania jej páchatel'ov. Sústreďuje, analyzuje a využíva informácie od spravodajských služieb a ďalších štátnych orgánov SR, ako aj z Europolu, Interpolu a iných medzinárodných organizácií. Analyzuje a vyhodnocuje informácie od policajných pridencov Policajného zboru umiestnených na zastupiteľských úradoch SR v zahraničí.

Spravodajské služby v podmienkach SR majú za úlohu predovšetkým získavať spravodajské signály a informácie a upozorňovať na hroziace nebezpečenstvo príslušné štátne orgány, ktoré následne prijímajú adekvátne protiopatrenia. Ciele pôsobenia spravodajských služieb: predchádzanie alebo zamedzovanie spáchania teroristického trestného činu, prípadne iných rizikových aktivít ich včasným zistením a odhalením a odstúpením relevantných

informácií Policajnému zboru, Generálnej prokuratúre SR a iným štátnym orgánom, ak ich potrebujú na zamedzenie protiústavnej, alebo protiprávnej činnosti. Slovenská informačná služba (SIS) má kľúčové postavenie medzi spravodajskými službami, je garantom získavania informácií v oblasti boja proti terorizmu.

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky sa na plnení úloh boja proti terorizmu podieľa predovšetkým plnením úloh Vojenského spravodajstva, Vojenskej polície a Ozbrojených síl SR. Vojenské spravodajstvo si vymieňa informácie so zahraničnými partnerskými službami. Vojenské spravodajstvo v rozsahu svojej pôsobnosti získava, sústreďuje a vyhodnocuje informácie o terorizme dôležité na zabezpečenie obrany SR.

Vojenské obranné spravodajstvo (VOS) odhaľuje a eliminuje ilegálne obchodovanie so zbraňami a trhavinami, vojenským materiálom, kontrolovaným tovarom a technológiami dvojakého použitia, zbraňami hromadného ničenia a látkami použiteľnými na ich výrobu. Získava, sústreďuje a vyhodnocuje informácie predovšetkým o aktivitách smerujúcich k príprave teroristických útokov smerujúcich do prostredia rezortu ministerstva obrany, proti osobám a objektom iných krajín na území SR s dôrazom na spravodajskú ochranu vojenského diplomatického zboru, oficiálnych zahraničných návštev ministra obrany a expertných a pracovných skupín NATO.

Vojenská spravodajská služba (VSS) získava poznatky o teroristických skupinách a ich aktivitách v zahraničí, o väzbách do SR, o vytváraných sieťach a o finančných tokoch na podporu teroristických aktivít.

Vojenská polícia (VP) plní úlohy represívneho orgánu boja proti kriminalite v OS SR, podieľa sa na zabezpečení vojenskej techniky, zbraní, munície a trhavín proti odcudzeniu a následnému použitiu k teroristickému útoku, vykonáva opatrenia k zisťovaniu poznatkov o príprave teroristického útoku, vyhodnocuje stav dôležitých objektov. Ozbrojené sily SR v boji proti terorizmu plnia predovšetkým podporné úlohy ostatných orgánov po vyčerpaní ich možností a kapacít a ako zdôrazňovala Doktrína ozbrojených síl SR (B): „*musia byť ozbrojené sily pripravené poskytnúť podporu vojenského charakteru príslušným orgánom štátnej moci, prípadne prevziať plnú zodpovednosť v boji proti terorizmu*“ (Doktrína ozbrojených síl SR, 2005). Ozbrojené sily SR zároveň plnia úlohy vyplývajúce z nasadenia ozbrojených síl v boji proti terorizmu v zahraničí po rozhodnutí ústavných orgánov v súlade s medzinárodným právom a našich záväzkov vyplývajúcich z členstva v NATO. V boji proti

terorizmu môžu byť ozbrojené sily SR nasadené do defenzívnych a ofenzívnych protiteroristických opatrení.

Defenzívne spočívajú v zbere spravodajských informácií, ochrane osôb a zariadení pred útokmi teroristov a prípadných preventívnych opatreniach na elimináciu teroristických aktivít. Ofenzívne opatrenia zahŕňajú odhaľovanie, preventívne údery a reakciu na teroristické útoky v súčinnosti so spravodajskými a policajnými zložkami.

Záver

V medziach tohto relatívne malého priestoru nebolo možné predložiť komplexný prehľad o tak širokej problematike, akou je terorizmus – najvýznamnejšia asymetrická hrozba súčasnosti. Terorizmus je medzinárodným destabilizujúcim fenoménom a je zároveň hrozbou, ktorá má svoj pôvod, svoj vývoj a od začiatku 90. rokov minulého storočia sa stále stupňuje.

Terorizmus bol, je a v najbližšom čase aj bude hoci nechcenou, predsa len reálne existujúcou súčasťou života ľudskej spoločnosti. Potvrdzuje to fakt, že terorizmus sa stal zbraňou slabých proti silným a nástrojom silných na upevňovanie svojej moci voči slabým. Ešte nejaký čas budeme svedkami toho, že sa nebude dariť regionálnym, či medzinárodným organizáciám nájsť spoločnú definíciu terorizmu, svedkami toho, že sa budú na jednej strane teroristické akty bagatelizovať a na druhej strane sa bude označovať každý protivník za teroristu. Niektorí odborníci však poukazujú na skutočnosť, že v nasledujúcich rokoch bude toto nebezpečenstvo terorizmu stúpať. Tomu nasvedčujú aj faktory ako existencia teroristov usilujúcich o masové počty obetí, prístup teroristov k sofistikovaným technológiám a prvé náznaky, že niektoré skupiny so svojimi zdrojmi môžu vyrovnať i štátnym celkom.

Hrozba terorizmu má však osobitnú povahu. Vyzýva nás, aby sme jej venovali väčšiu pozornosť, teoreticky aj prakticky. Ukazuje sa, že modifikáciou vojny v budúcnosti môže byť vojna proti teroristom.

Hrozba terorizmu na nás striehne z každej strany. Dôvodov na strach stále pribúda napriek tomu, že by sme čakali ich klesajúcu tendenciu. Nech už je to ktorákoľvek z príčin, musíme ich začať riešiť, inak sa jedného dňa zobudíme a zistíme, že tento problém nám prerástol cez hlavu.

Literatúra:

ČERI, L. 2010. *Terorizmus – asymetrická hrozba*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl gen. M R. Štefánika, 2010.

Doktrína ozbrojených síl SR. 2005. [online]. [cit. 10.5.2011]. Dostupné na: <http://merln.ndu.edu/whitepapers/SlovakiaDoctrine2005.pdf>

Joint Publication 1, Joint Warfare of the Armed Forces of the United States, 1995.

Joint Vision 2020, 2000. [online]. [cit. 15.6.2011]. Dostupné na:

http://www.fs.fed.us/fire/doctrine/genesis_and_evolution/source_materials/joint_vision_2020.pdf

KULICH, M. a kol. 2002. *Terorizmus – destabilizujúci fenomén súčasnosti a boj proti nemu*. Bratislava: Inštitút obrany a bezpečnosti, 2002.

METZ, S. 2007. *New Challenges and Old. Concepts: Understanding. 21st Century Insurgency*. [online]. [cit. 10.6.2011]. Dostupné na:

<http://www.carlisle.army.mil/usawc/parameters/Articles/07winter/metz.pdf>

ŠVRLO, P. - SVETLÍK, M. - NIŽŇANSKÝ, J. 2004. *Terorizmus – Aktuálna výzva pre 21. storočie*. Bratislava: Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií, 2004. ISBN 80-88842-80-8.

TARASOVIČ, V. - GUBÁŠ, F. 2000. *Schopnosti Slovenskej republiky reagovať na asymetrické ohrozenia*. In *Zborník vystúpení*. Bratislava: Inštitút obrany a bezpečnosti, 2000.